

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันผู้บริโภคมีรูปแบบหรือพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต (Life Style) ที่นอกจากจะให้ความสำคัญในด้านสุขภาพร่างกาย ด้านความสะดวกสบายแล้วยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา โดยเฉพาะดวงตากลมโตเสริมบุคลิกภาพสร้างความมั่นใจ แต่เนื่องจากดวงตานับว่าเป็นอวัยวะสำคัญของมนุษย์ในการมองเห็น ทำให้เรารับรู้สิ่งต่างๆ โดยการมองเห็นภาพและภาพที่ปรากฏนั้นก็จะถูกส่งต่อไปยังสมองเพื่อสั่งการให้อวัยวะส่วนอื่นของร่างกายทำงานไปอย่างสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ นอกจากดวงตาจะเป็นอวัยวะที่มีขนาดเล็กและมีความสำคัญแล้ว ดวงตายังมีโครงสร้างที่มีความสลับซับซ้อนอย่างมาก จึงจำเป็นต้องให้การดูแลอวัยวะที่บอบบางและสลับซับซ้อนนี้ ซึ่งผู้บริโภคที่มีปัญหาความผิดปกติทางการมองเห็น อาทิ สายตาสั้น สายตายาว หรือปัญหาด้านการมองเห็นไม่ชัดเจนในกรณีอื่นๆ จำต้องแสวงหาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อมาช่วยแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติที่เกิดขึ้นดังกล่าว ทำให้มีผู้ผลิตคิดค้นเลนส์สำหรับประกอบแว่นตา และเลนส์สัมผัส (Contact Lens) ขึ้นมาเพื่อช่วยในการมองเห็น แต่ในส่วนกลุ่มผู้บริโภคอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้มีความผิดปกติทางสายตาแต่สวมใส่เพื่อความสวยงามซึ่งเลนส์สัมผัสที่นิยมใส่เพื่อความสวยงามนั้นก็รู้จักกันดีในนามว่า “Big Eyes” หรือ “คอนแทกเลนส์ตาโต” ที่กำลังได้รับความนิยมกันในหมู่วัยรุ่น กลุ่มวัยทำงาน นักเรียน นักศึกษา พรตติ์ ดารานักแสดงก็หันมาให้ความนิยมในการใส่บิกอายส์ ฉะนั้นสินค้าประเภทเลนส์สัมผัสหรือคอนแทกเลนส์จึงได้มีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคโดยผลิตเลนส์สัมผัสในหลายๆ รูปแบบ เช่นแบบรายวัน แบบรายเดือน แบบสีและลวดลายต่างๆ ในขณะที่แว่นตาเลนส์สัมผัสที่ไม่ปลอดภัยไม่ได้มาตรฐานก็มีการวางจำหน่ายแฝงปะปนมากับเลนส์สัมผัสที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน อย่างที่มีข่าวในปัจจุบันทางสื่อโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์¹ โดยนายแพทย์ฐาปนวงศ์ ตั้งอุไรวรรณ จักษุแพทย์ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า ให้สัมภาษณ์ในหนังสือพิมพ์ M2F ว่า “ปัจจุบันวัยรุ่นหญิงนิยม หาซื้อเลนส์ตาโตหรือบิกอายส์มาใส่กันมากขึ้นโดยบิกอายส์นี้ไม่ใช่เลนส์ที่ช่วยแก้ปัญหามองทางสายตาแต่เป็นเลนส์แฟชั่นเสริมความงามที่จะช่วยเปลี่ยนสีตา ขยายขนาดตา ถ้าสุดมีกรณีของเด็กสาววัย

¹ M2F. (2555, 10 กรกฎาคม). “สาวอยากสวยระวังบิกอายส์ทำให้อับอาย.” M2F. หน้า 7.

18 ปี ชี้อีกภัยสจากห้างสรรพสินค้ามาใส่เอง เมื่อใส่พบว่าตาขาวมีอาการแสบ ระคายเคือง น้ำตาไหลอย่างต่อเนื่องและมีอาการตาบวมขึ้น เมื่อตรวจอาการโดยแพทย์พบว่าการติดเชื้อแบคทีเรียชื่อ “ซูโดโมแนส ออร์จิโนซ่า” บริเวณกระจกตาข้างขวา โดยเชื้อแบคทีเรียดังกล่าวได้กัดกินบริเวณกระจกตาเป็นแนวยาว 5 มิลลิเมตร จนเกือบทะลุ กระจกตา เนื่องจากมาพบแพทย์ได้ทันเวลา ถึงแม้จะรักษาให้หายขาดได้ ไม่ตาบอด แต่จะเป็นแผลที่ตาขวา ทำให้ทัศนวิสัยในการมองไม่ชัดเจนเหมือนคนสายตาปกติอีก สำหรับเลนส์สัมผัสตามมาตรฐานทางการแพทย์จะมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 13.5-14.5 มิลลิเมตร ส่วนบิกอายส์จะมีขนาดตั้งแต่ 15-19 มิลลิเมตร บางรายที่ใส่แล้วไม่พอดีจะทำให้ดวงตาดำเกิดการอักเสบ จนต้องขี้ตาบ่อยๆ การขี้ซ้ำๆ ในจุดเดิมจะทำให้ดวงตาดำเกิดแผลถลอกที่กระจกตา และเชื้อโรคที่เกาะบริเวณบิกอายส์อาจเข้าไปทำให้เกิดการอักเสบเป็นแผลที่กระจกตา เลี่ยงตาบอดได้ด้วยการใส่บิกอายส์อย่างต่อเนื่องนานๆ ก็ไม่ได้ปลอดภัยเพราะทำให้เยื่อตาขาวเกิดอาการอักเสบ เยื่อตาขาวแห้งและกระจกตาอักเสบกลายเป็นโรคตาแห้งหรือเยื่อตาขาวแห้งถาวร อาการที่จะปรากฏคือ จะมีอาการตาอักเสบและแพ้แสง ดังนั้นก่อนตัดสินใจใส่บิกอายส์จึงควรปรึกษาจักษุแพทย์เพื่อการใช้งานอย่างถูกต้องและปลอดภัย”

ถึงแม้ในทางการแพทย์เลนส์สัมผัส (Contact Lens) เป็นเครื่องมือและอุปกรณ์ประเภทหนึ่งที่บุคลากรด้านสาธารณสุขนำมาใช้แก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติทางการมองเห็นให้แก่ผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านสายตา แต่เนื่องจากปัจจุบันสภาพสังคมเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป มีการนำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูงมาผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ ซึ่งระยะเวลาที่ผ่านมาสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในส่วนต่างๆ ของโลก เพื่อส่งเสริมการค้าและปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม และสามารถใช้เป็นข้อกีดกันทางการค้ากับประเทศที่อยู่นอกกลุ่มได้ ซึ่งจากปัจจุบันการค้าเป็นไปแบบเสรี มีการค้าขายเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศ โดยมีการนำเข้าและมีการส่งออกสินค้าและผลิตภัณฑ์ระหว่างกัน ทำให้ประเทศไทยจำต้องปรับตัวให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งประเทศไทยถือว่าตลาดเลนส์สัมผัสเป็นตลาดที่เป็นศูนย์กลางของการเดินทางในโซนเอเชีย โดยการขยายตัวของการใช้เลนส์สัมผัสในประเทศไทยเติบโต คิดเป็นร้อยละ 15-20 ต่อปี ขยายตัวไปตามสภาพความเจริญของสังคมเป็นหลัก โดยคนในเมืองจะมีอัตราการใช้เลนส์สัมผัส ถึงร้อยละ 70 ซึ่งช่วงอายุระหว่าง 25-39 ปี คือช่วงที่มีอัตราการเปลี่ยนจากแว่นตาเป็นเลนส์สัมผัสสูงมาก โดยการขยายตัวของตลาดเลนส์สัมผัสในประเทศไทยมีปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือการให้ความรู้ ความเข้าใจ รวมถึงการได้รับการตรวจเช็คสายตาที่ถูกต้องเพราะจะทำให้คนหันมาใช้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เลนส์สัมผัสที่ถูกต้องและปลอดภัย โดยแนวโน้มการขยายตัวของตลาดเลนส์สัมผัสในเอเชียจะยังมีการเติบโตต่อเนื่องตลอด 3 ปีข้างหน้า ด้วยการเติบโตปีละมากกว่าร้อยละ 10 จากจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นและยังเป็น

กลุ่มที่ไม่เคยได้ทดลองใช้เลนส์สัมผัสมาก่อน² ฉะนั้นเมื่อมีผู้บริโภคสินค้าประเภทนี้มากขึ้นความเสี่ยงภัยจากอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้จากสินค้าก็ย่อมมีตามมา

โดยจะเห็นว่าเลนส์สัมผัสอันที่จริงมีปัญหามาก ดังที่สถิติในประเทศสหรัฐอเมริการะบุว่า การติดเชื้อผ่านเลนส์สัมผัสเพิ่มจำนวนมากขึ้นใน 5 ปีที่ผ่านมาโดยพบว่าประมาณร้อยละ 25 ของผู้ใช้เลนส์สัมผัสไม่ได้ล้างมือก่อนจับเลนส์ทุกครั้งและร้อยละ 12 ไม่เคยล้างมือก่อนจับเลนส์เลย อีกประมาณร้อยละ 40-80 ของผู้ใช้ไม่ได้ใส่ใจทำตามคำแนะนำของการใช้เลนส์สัมผัสอย่างถูกต้อง³ ซึ่งหน่วยงานควบคุมโรคติดต่อของสหรัฐอเมริกายังได้รับรายงานว่ามีผู้ป่วย 109 รายใน 17 รัฐ สงสัยกระจกตาอักเสบเนื่องจากเชื้อรา (Fungal Keratitis) ส่วนใหญ่ใช้น้ำยาสำหรับเลนส์สัมผัสเป็นเวลาหนึ่งเดือนก่อนที่จะเกิดอาการอักเสบเป็นข่าวที่ปรากฏในเดือนเมษายน 2549 ซึ่งเชื้อราที่เกิดเป็นพวก *Fusarium* อาจทำให้สูญเสียการมองเห็นซึ่งจำเป็นต้องผ่าตัดเปลี่ยนกระจกตาได้ โดยผลกระทบระยะยาวการใช้เลนส์สัมผัสที่ด้อยคุณภาพอาจทำให้เกิดความเสียหายและเป็นอันตรายต่อผู้บริโภคทำให้เกิดโรคที่เกิดจากการใช้เลนส์สัมผัสเองโดยตรงมีดังนี้⁴

1) เกิดตุ่มอักเสบบนหนังตาด้านใน พบมากในผู้ที่ใช้เลนส์สัมผัสชนิดอ่อน สาเหตุเกิดจากการระคายเคือง เนื่องมาจากเลนส์ถูกดึงขึ้นข้างบนโดยตุ่มที่หนังตาบนด้านใน (Papilla) เมื่อเวลาหนังตาบนเคลื่อนไหวและสารตกค้างบนผิวของเลนส์ยังกระตุ้นให้เกิดอาการมากขึ้น ส่วนอาการอื่นที่เกิดต่อเนื่องมาคือ ภาวะหนังตาดก ตาแดง ระคายเคือง มีการสร้างสารจำพวกโปรตีนที่ละลายได้ (Mucoid) มองภาพไม่ชัด มีน้ำตา ตาไม่สู้แสง

2) เกิดการอักเสบของกระจกตา และเยื่อตาขาวส่วนที่สัมผัสกับของเลนส์ อาการนี้ หากเกิดจากการแพ้ หรือจากพิษข้างเคียงของวัตถุกันเสียหรือสารเคมีที่ใช้ฆ่าเชื้อ เยื่อตาขาวส่วนล่างจะแสดงอาการอักเสบเนื่องจากน้ำยาจะไหลลงมาด้านล่างเป็นอาการแพ้ที่ค่อยๆ เกิดขึ้น ซึ่งอาจใช้เวลา 2-3 ปี อาการอักเสบของกระจกตา (Contact Keratoconjunctivitis) พบมากในรายที่ฆ่าเชื้อเลนส์ด้วยวิธีใช้สารเคมี นอกจากนั้นการเกิดสิ่งสะสมบนเลนส์หรืออาการตาแห้ง จะทำให้อาการอักเสบเกิดมากขึ้น

² Marketeer. (2545). ACUVUE 2 COLOUR Self Confident. Retrived August 25,2011, from http://www.marketeer.co.th/inside_detail.php?inside_id=4262.

³ สันต์ ใจยอดศิลป์.(2545, 6 กุมภาพันธ์). อันตรายของบิกอาย.สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2554, จาก <http://guru.google.co.th/guru/thread?tid=61da607ef9109697>.

⁴ สำนักคณะกรรมการอาหารและยา. (กรกฎาคม 2552). สิ่งที่เราควรรู้เกี่ยวกับคอนแทคเลนส์หรือเลนส์สัมผัส. สืบค้นเมื่อ 25 สิงหาคม 2554, จาก http://www.oryor.com/oryor/admin/module/fda_publication/leaflet/file/f_18_1268808836.pdf.

3) อาการตาแห้งซึ่งเกิดจากการแพ้ พบในผู้ที่ใช้เลนส์สัมผัสมานาน 2-3 ปี นอกจากนี้ผู้ใส่ยาขับปัสสาวะหรือยารักษาโรคหัวใจประเภทเบต้าบล็อกเกอร์ ก็อาจเกิดอาการตาแห้งได้เช่นกัน ปัจจัยอื่นที่ทำให้ตาแห้ง เช่น การกระพริบตาที่ผิดปกติที่เกิดจากเส้นประสาทที่ 5 และที่ 7 เป็นอัมพาต ตาโปนผิดปกติ (Exophthalmos) ผิวของลูกตาผิดปกติ เนื่องจากมีจุดเหลืองๆ บนกระจกตาหรือค้อนม (Pingueculum) หรือค้อนเนื้อ (Pterygium) ผิวเลนส์สัมผัสไม่เรียบผู้ป่วยที่มีอาการตาแห้งจึงไม่ควรใช้เลนส์สัมผัสชนิดที่เข้ากับน้ำได้ดี (Hydrophilic) เนื่องจากเลนส์ชนิดนี้จะดูดซับน้ำตาและสารที่ตาสร้างขึ้นมาเคลือบผิวลูกตาโดยเฉพาะส่วนของกระจกตา

4) การอักเสบ ลักษณะเป็นจุดเล็กๆ ที่เยื่อผิวของกระจกตาเนื่องจากเกิดบาดแผลหรือการข่วนที่เยื่อตา ตาแห้ง มีอาการแพ้หรือขาดออกซิเจนซึ่งแผลจุดเล็กๆ อาจมารวมกันเข้าเป็นบริเวณใหญ่และเกิดการติดเชื้อ ซึ่งเป็นอันตรายได้ จึงจำเป็นต้องให้ผู้ป่วยหยุดการใช้เลนส์สัมผัสจนกว่าแผลจะหายเสียก่อนการอักเสบของเยื่อตาบริเวณขอบตาขาวต่อกับตาดำด้านบน เนื่องจากตาแห้งเป็นโรคมุมแพ้ หรือขาดออกซิเจนโดยอาการที่พบในขั้นแรกคือกลุ่มเส้นเลือดหรือท่อน้ำเหลืองเกิดขึ้นมากที่บริเวณผิวด้านๆ ต่อมาจะมีความผิดปกติของขอบกระจกตา มีอาการบวมและมีอาการอักเสบ หากยังไม่เลิเลนส์ต่อไปจะเกิดมีเนื้อเยื่อแข็งกลายเป็นแผลเป็นขึ้นกระจกตา

5) การติดเชื้อ เป็นอาการของโรคที่เกิดจากการใช้เลนส์สัมผัสที่เป็นอันตรายที่สุด เนื่องจากทำให้ตาบอดถาวรได้ พบในผู้ที่ใช้เลนส์ชนิดที่ใส่ติดต่อกันได้นานๆ หรือจากการเกิดรอยถลอกเนื่องจากการเคลื่อนไหวของเลนส์ที่ใส่อยู่เป็นประจำหรือการขาดออกซิเจนและการมีรอยขรุขระประจำจนทำให้เกิดแผลขึ้น โดยเฉพาะในกรณีที่ใช้มีภูมิคุ้มกันต่ำ เช่น ผู้ป่วยโรคเบาหวานก็จะเกิดแผลที่กระจกตาได้ง่ายกว่าปกติ

ทั้งนี้สาเหตุที่เกิดการติดเชื้อยังอาจมาจากตัวผู้ใส่เองหรือน้ำยาที่ใช้กับเลนส์หรือภาชนะบรรจุเลนส์และพบว่าการใช้เลนส์สัมผัสชนิดที่ใส่นานๆ จะทำให้เกิดอาการแทรกซ้อนขึ้นได้ ความเสียหายที่เกิดจากตัวผลิตภัณฑ์เองหรือโดยจากการใช้โดยวิธีหรือไม่ได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง เช่นนี้จึงจำเป็นต้องมีแนวทางหรือมาตรการกฎหมายในการควบคุม ป้องกันและเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว อาทิเช่น แนวคิดดั้งเดิมของกฎหมายว่าด้วยความรับผิดที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยนั้นได้นำหลักความรับผิดโดยเคร่งครัด (Strict Liability) มาใช้บังคับเพื่อบรรเทาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคหรือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัย ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการผลิตและการจัดจำหน่ายที่มีความซับซ้อนและมีบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องต่อการผลิตและการจัดจำหน่ายสินค้ามากมายหลายทอด จึงทำให้ผู้บริโภคหรือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าไม่สามารถนำสืบให้ชัดเจนได้ว่าความไม่ปลอดภัยดังกล่าวเกิดขึ้นจากตัวสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้น อีกทั้งข้อมูลและหลักฐานทั้งหมดก็อยู่ในความรับรู้ของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการแต่เพียงฝ่ายเดียวและข้อมูลบางอย่าง

ก็เป็นข้อมูลทางวิชาการและมีเทคนิคการผลิตขั้นสูง ทำให้ผู้บริโภคโดยทั่วไปไม่สามารถทราบได้ว่าสินค้าหรือผลิตภัณฑ์นั้นมีความปลอดภัยหรือไม่ ดังนั้นเมื่อผู้บริโภคหรือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าแล้วเกิดความเสียหายขึ้น จึงควรมีมาตรการที่เหมาะสมในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยและบุคลากรที่จะนำเลนส์สัมผัสมาจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคได้ควรมีความชำนาญและต้องมีความระมัดระวังในการตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของเลนส์สัมผัสให้อยู่ในสภาพที่มีความปลอดภัยต่อการใช้ เพราะหากเครื่องมือและอุปกรณ์ดังกล่าวไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐานหรือไม่มีความเหมาะสมต่อผู้ใช้งานก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพดวงตาได้ โดยในปัจจุบันจะพบว่าเลนส์สัมผัส (Contact Lens) นับว่ามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงการใช้เพื่อเสริมความสวยงามเพียงอย่างเดียวอย่างบิ๊กอายส์ (Big Eyes) ซึ่งหากสินค้าดังกล่าวไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐานก็จะเกิดผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้ เช่นนี้ผู้ประกอบการอย่างผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายจึงควรมีส่วนในความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยเหตุที่มีแพ้นิยามใส่เลนส์สัมผัสกันอย่างแพร่หลาย ประกอบกับผู้บริโภคทุกเพศ ทุกวัย ไม่จำกัดอายุสามารถเข้าถึงเลนส์สัมผัสได้โดยง่ายเพราะไม่ได้มีการควบคุมอย่างเป็นระบบและผู้จำหน่ายเลนส์สัมผัสดังกล่าวก็เป็นบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้มีความรู้ความสามารถในเรื่องการใช้เลนส์สัมผัสอย่างแท้จริง การที่มีผู้ประกอบการในลักษณะนี้จำนวนมากย่อมก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้บริโภคที่เข้าไปใช้บริการ ฉะนั้นการประกอบธุรกิจประเภทนี้ รัฐจึงต้องกำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลและควบคุมอย่างจริงจัง เพื่อผลประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้บริโภคที่ใช้เลนส์สัมผัสรวมถึงมาตรการตรวจสอบความปลอดภัย คุณภาพและมาตรฐานของเลนส์สัมผัส (Contact Lens) โดยทั้งนี้หากมีผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจและผู้จำหน่ายเลนส์สัมผัส ควรมีการกำหนดให้บุคคลดังกล่าวต้องมีความรู้ความชำนาญรวมถึงเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นควรมีความชัดเจนในการเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคหรือผู้ที่ได้รับความเสียหายจากเลนส์สัมผัส (Contact Lens)

ดังนั้น วิทยานิพนธ์เล่มนี้จึงมุ่งเน้นเพื่อหามาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัสโดยเฉพาะการควบคุมการขายเลนส์สัมผัส และแนวทางการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการใช้เลนส์สัมผัสที่ไม่ปลอดภัย โดยศึกษาเทียบเคียงกฎหมายต่างประเทศ อาทิ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศญี่ปุ่นมาปรับใช้กับกฎหมายไทยเพื่อกำหนดแนวทางแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากการใช้เลนส์สัมผัส ซึ่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะมีประโยชน์ต่อสังคมไทย ในการให้ความคุ้มครองผู้บริโภคและเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคให้ได้รับความเป็นธรรมและปลอดภัยจากสินค้าและผลิตภัณฑ์

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงประวัติ ความหมาย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในการประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัส (Contact Lens)
2. เพื่อศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในคุ้มครองผู้บริโภคจากประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัสของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยกรณีการใช้เลนส์สัมผัส
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขควบคุมผู้ขาย เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานเลนส์สัมผัสและการเยียวยาความเสียหายจากการใช้เลนส์สัมผัส

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

การประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัส (Contact Lens) ในปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้บริโภคเป็นอย่างมาก หากเกิดความเสียหายเป็นอันตรายต่อดวงตาของผู้บริโภคซึ่งก็เป็นเรื่องยากที่จะเยียวยาและเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ประกอบธุรกิจได้ ฉะนั้น ในการประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัสจึงต้องมีมาตรการทางกฎหมายเพื่อใช้ในการควบคุมและกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัส มาตรการการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างจริงจังและจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายโดยออกเป็นประกาศกระทรวงสาธารณสุขเพิ่มเติมโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ.2551 มาตรา 6 (3) ให้ผู้ขายเลนส์สัมผัสต้องได้รับอนุญาตการขาย เช่นเดียวกันกับผู้ผลิตและผู้นำเข้าเพื่อใช้ในการควบคุมและกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัสให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและจำเป็นต้องมีมาตรการในการแก้ไขเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้บริโภคที่ได้รับ ความเสียหาย ตลอดจนมีมาตรการในการลงโทษที่เหมาะสมแก่ผู้ฝ่าฝืนมาตรการที่ใช้บังคับเพื่อประโยชน์แก่ผู้บริโภค และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภคยิ่งขึ้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาถึงประวัติความเป็นมา ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคอันเกิดจากความเสียหายที่เกิดจากการใช้เลนส์สัมผัส (Contact Lens) ความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัสที่มีต่อผู้บริโภค โดยศึกษาจากกฎหมายต่างๆ อาทิ พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 พระราชบัญญัติวิธี

พิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ.2551 โดยศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ เช่น กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา และกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น ในด้านการคุ้มครองผู้บริโภคและการเยียวยาความเสียหายที่เกิดจากการใช้เลนส์สัมผัส (Contact Lens)

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยวิเคราะห์ถึงที่มาแนวความคิดและศึกษากรณีการคุ้มครองผู้บริโภคจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในกรณีความเสียหายที่เกิดจากการใช้เลนส์สัมผัส (Contact Lens) ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าจากกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงหนังสือ บทความทางวิชาการ รายงานการวิจัย เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดสถาบันต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ในเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองผู้บริโภคจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยในกรณีความเสียหายที่เกิดจากการใช้เลนส์สัมผัส (Contact Lens) โดยรวบรวมและเรียบเรียงเป็นวรรณกรรมแบบบรรยายโวหาร รวมทั้งวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับกฎหมายในต่างประเทศเพื่อหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมกับประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประวัติ ความหมาย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคในการประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัส (Contact Lens)
2. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในคุ้มครองผู้บริโภคจากประกอบธุรกิจเลนส์สัมผัสของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศ
3. ทำให้ทราบถึงปัญหาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยกรณีการใช้เลนส์สัมผัส
4. ทำให้ทราบแนวทางในการออกกฎกระทรวงสาธารณสุขโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ.2551 ควบคุมผู้ขายเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพและมาตรฐานของเลนส์สัมผัสและการเยียวยาความเสียหายจากการใช้เลนส์สัมผัส

1.7 บทนิยามศัพท์

เลนส์⁵ (Lens) ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 หมายถึง วัตถุโปร่งใสซึ่งมีพื้นหน้าเป็นผิวเรียบหรือเว้า โดยทั่วไปมักทำด้วยแก้ว มีคุณสมบัติหักเหแสงที่ผ่านไปให้ลู่เข้าหรือถ่างออกได้

เลนส์สัมผัส⁶ (Contact Lens) ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2552 หมายถึง เลนส์เล็กๆ บางๆ ใช้ครอบตาตาเพื่อช่วยให้มองเห็นได้ชัดอย่างคนสายตาปกติ

เลนส์สัมผัส⁷ ความหมายจากสารานุกรมเสรี วิกีพีเดีย หมายถึง เป็นเลนส์สำหรับแก้ปัญหาด้านสายตา บำบัดโรค หรือเพื่อความสวยงาม ปกติจะวางบนกระจกตา เลนส์สัมผัสมีวัตถุประสงค์ใช้งานเหมือนแว่นตาทั่วไปแต่น้ำหนักเบากว่าและมองแทบไม่เห็น ให้ความคล่องตัวมากกว่าแว่นสายตา

เลนส์สัมผัส ตามความหมายของประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องเลนส์สัมผัส

เลนส์สัมผัส⁸ หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากโพลีเมอร์ หรือวัสดุอื่นมีลักษณะเป็นแผ่นใช้ครอบบนกระจกตา (Conea) เพื่อแก้ไขความผิดปกติของสายตา เพื่อรักษาโรคที่เกี่ยวข้องกับตา เพื่อความสวยงาม หรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น

ทัศนมาตร⁹ ความหมายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องการอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2546

“ทัศนมาตร” หมายความว่า การประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัย ความผิดปกติของการมองเห็น โดยใช้เครื่องมือที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดและแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็น โดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตาโดยไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาทตาหรือโรคทางตาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการหักเหของแสงและไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติโดยการใส่ยาหรือการผ่าตัดและไม่รวมถึงการเลเซอร์ ชนิดต่างๆ ด้วย

⁵ LONG DO DICT. (2546). บริการค้นหาและร่วมสร้างเนื้อหาพจนานุกรมหลายภาษา-ไทย, สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555, จาก <http://dict.longdo.com>

⁶ แหล่งเดิม.

⁷ วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2555, 26 เมษายน). เลนส์สัมผัส, สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki>

⁸ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องเลนส์สัมผัส, 2553, 14 ตุลาคม : 41.

⁹ The Thai Law. (2553, 12 มีนาคม). การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์, สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555, จาก <http://www.kodmhai.com/m7/New2/N32.html>

ทัศนมาตรศาสตร์¹⁰ (Optometry) ความหมายตามสารานุกรมเสรี วิกิพีเดีย หมายถึง เป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระบบให้เป็นวิชาชีพในฐานะผู้ประกอบการโรคต้อและมีความสำคัญด้านสาธารณสุขการแพทย์ในลักษณะหน่วยการแพทย์ปฐมภูมิ (Primary Health Care)

จักษุแพทย์¹¹ ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2552 หมายถึง แพทย์ผู้รักษาโรคที่เกี่ยวกับดวงตา

จักษุแพทย์รักษาด้วยวิธีการให้ยาหรือการผ่าตัด สั่งประกอบแว่นตาให้ผู้ป่วยรวมถึงการตรวจสายตาเพื่อให้ทราบข้อบกพร่องโดยใช้เครื่องมือและวิธีการต่างๆ หรือให้คำแนะนำในการฝึกสายตาตามความจำเป็นหรือเพื่อรักษาสายตาให้ดียิ่งขึ้น¹²

การประกอบโรคศิลปะ¹³ หมายความว่า การประกอบวิชาชีพที่กระทำหรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ การผดุงครรภ์ แต่ไม่รวมถึงการประกอบวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ

ในปัจจุบัน มีวิชาชีพที่ต้องขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ จากกองประกอบโรคศิลปะ กระทรวงสาธารณสุข คือ สาขากิจกรรมบำบัด สาขารังสีเทคนิค สาขาการแก้ไขความผิดปกติของการสื่อความหมาย สาขาเทคโนโลยีหัวใจและทรวงอก สาขาจิตวิทยา สาขาการแพทย์แผนไทย สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ สาขาการแพทย์แผนจีน สาขาทันตกรรมสาขาสถาปัตยกรรม¹⁴

¹⁰ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2555, 26 เมษายน). ทัศนมาตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki>

¹¹ LONG DO DICT. (2546). จักษุแพทย์, สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555, จาก <http://dict.longdo.com>.

¹² คลังปัญญาไทย. (2548, 21 ตุลาคม) จักษุแพทย์, สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555, จาก <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php>

¹³ รัชชัช ผดุงจิตติ. (2549). พจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย. หน้า 18.

¹⁴ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2554, 15 กุมภาพันธ์). ใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki>